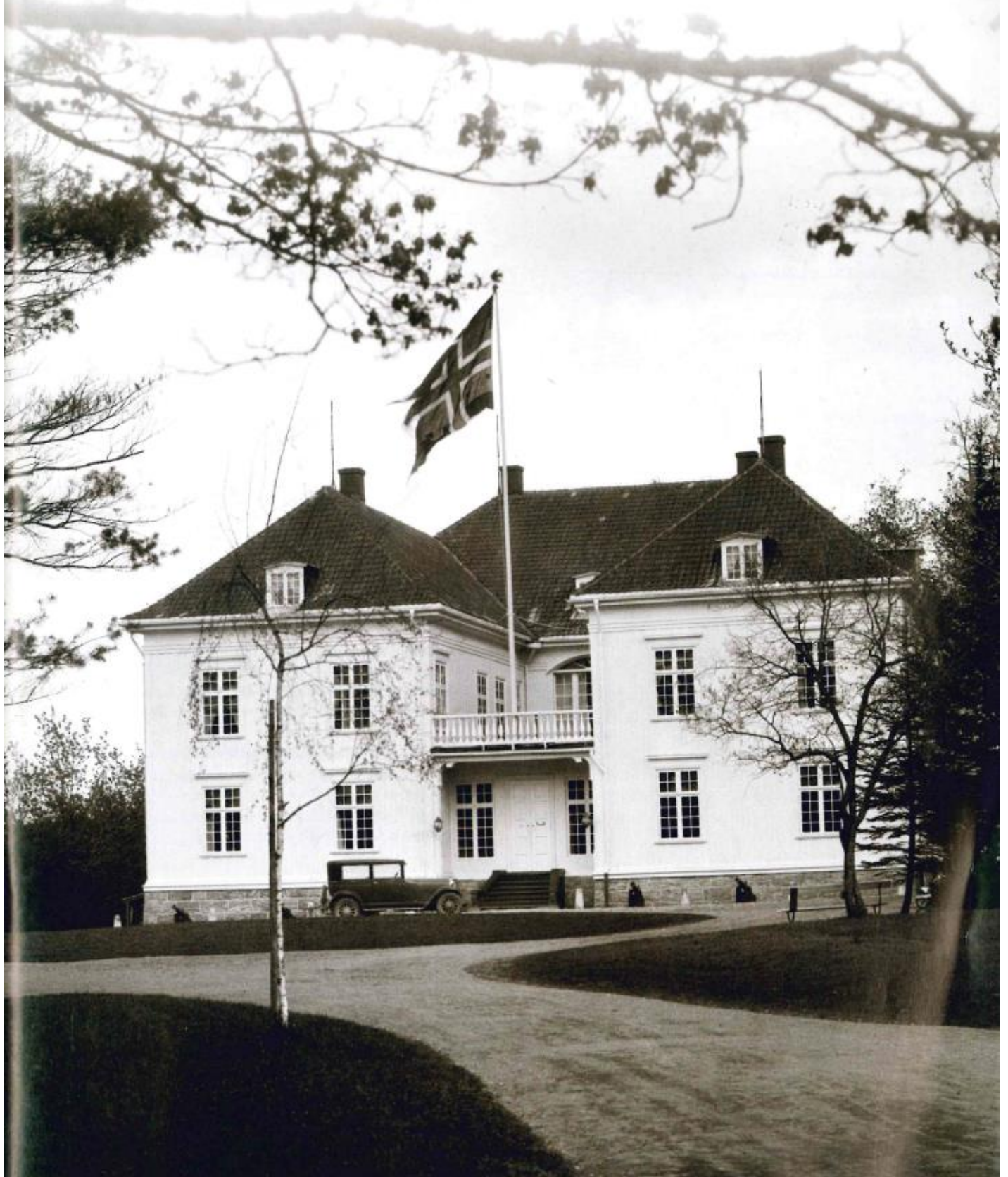

MUSEUMSbulletinen

● NORSK FOLKEMUSEUM ● NORSK FOLKEMUSEUMS VENNER

NR. 77 3 & 4/2014

Folk og natur i Norge

Glimt fra fotograf Luca Bertis reiser

av Astrid Santa

I løpet av det siste året har den italienske fotografen Luca Berti syddet på kryss og tvers i Norge for å dokumentere vår levende og tradisjonsrike bygdekultur og det norske landskapet. Arbeidet resulterte i siste sommers fotoutstilling på Norsk Folkemuseum med tittelen «Folk og natur i Norge. En fotografisk dagbok». Et utvalg på 57 vakre landskapsbilder og nære, uttrykksfulle portretter gledet et internasjonalt publikum gjennom høysesongen og dannede en fin opptakt til Folkemuseets markering av norgesfotografen Wilses 150-årsjubileum i 2015.

Utstillingen var en del av et pågående fotodokumentarisk prosjekt som den erfarne fotografen er i gang med. Berti har i høst fortsatt sin dokumentarreise, på stadig søken etter å fange skjønnheten og egenarten i det norske landskapet og folket, — og å vise samspillet mellom menneskene og naturen. Han ønsker å dokumentere og bevare minnene av det som er igjen av en norsk bygdekultur med røtter i tidligere tiders tradisjoner og verdier. Noen av bildene ser vi her.

Luca Berti, født og oppvokst i Firenze, bor og arbeider som fotograf i København. Han er utdannet ved Det italienske Institutt for Fotografi i Milano, og har arbeidet for presse, kjente magasiner og nasjonale scener i Europa. I tillegg til å drive sitt atelier i København, har han stadig konsentrert seg mer om egne dokumentarprosjekter, vist i utstillinger og utgitt i publikasjoner. Nå er han aktuell med prosjektet «Folk og natur».

Berti er kjent for sin særegne stil, og hans fotografier har en tydelig personlig signatur. I prosjektet «Folk og natur» tar han i bruk metoder og nærmer seg motivene på en måte som gir oss

Jente i stakk på Horte i Midt-Telemark, 2013.

assosiasjoner til de klassiske dokumentarfotografenes arbeid på slutten av 1800-tallet. Som dem, fotograferer han i sort-hvitt og bruker analogt storformatkamera, og som dem beveger han seg som en oppdagelsesreisende gjennom landskapet, — langsomt, søkende, åpen og tålmodig. Helst reiser han på sin klassiske Pashley-sykkel, med telt, sovepose, et 10-kilos Linhof Technika kamera og stativ. Slik når han ut dit han finner sine motiver i nær kontakt med naturen og menneskene han møter.

— Det er som et eventyr. Man vet hvor man starter, men vet ikke hvor man ender. Underveis møter jeg menneskene jeg fotograferer. Jeg banker på dørene og oppsøker situasjoner der jeg kan finne motiver jeg leter etter. Ofte spør jeg folk om de har en drakt de kan finne frem.

Det krever hardt arbeid og fysisk innsats. Man blir sliten, men får mye energi. Man har tid til å tenke og observere. Tempoet passer også godt med storformatkameraet, som krever en langsommere måte å arbeide på. Når man etter mye slit finner det man leter etter, er det som å finne en skattekiste!

Luca Berti ved Rysstad kirke i Setesdal, 2013. Foto: Tone Rysstad.

Ljåslått i Lunde. Midt-Telemark 2013.

Gutt med geit på Dyrsku'n i Seljord. Vest-Telemark 2013.

I prosjektet er Berti opptatt av temaene identitet og verdier i vår tid, satt i et større perspektiv med forbindelseslinjer til fortid og et blikk mot framtid. I motivvalgene søker han etter symboler på kontinuitet med fortiden og tradisjoner overlevert gjennom generasjonene. Samtidig viser han tydelig nåtid. Med sitt eget blikk ønsker han å bruke fotografiet til å skape et historiedokument for ettertiden.

— Som fotograf og person er jeg tiltrukket av landsbygda og kulturen i bondesamfunnet. Derfor ønsker jeg å dokumentere den. Jeg føler at min oppgave er å reise ut og gjøre det samme som fotografer gjorde for rundt 100 år siden og på den måten gi videre min måte å se verden på for fremtidige generasjoner. Det som er i dag vil være tapt i morgen. Det er en fotodokumentarists oppgave å etterlate seg et samtidsdokument for fremtiden.

Ut i fra disse tankene retter han linsen mot det mektige naturlandskapet, det nære kulturlandskapet, gamle hus og gårder, gamle ferdselsveier, kirker og sosiale samlingssteder. Han dokumenterer omgivelsene som har preget bygdesamfunnet, og viktige symboler og institusjoner som har stått i sentrum

Forlatt gård på Vestsida, ved Notodden. Telemark 2013.

Kirketjener i Fyresdal. Vest-Telemark 2013.

Kvinne med barn i Mo. Vest-Telemark 2013

Gårdskvinne i Rauland. Vest-Telemark 2013.

Spelemann i Åmot. Vest-Telemark 2013.

Søstre ved Nes Kirke, Gvarv. Telemark 2013.

for livet der i generasjoner. Mest av alt retter han linsen mot menneskene. Gjennom direkte og følsomme portretter, møter vi dem i deres dagligliv, — ansikt til ansikt.

Berti utforsker videre forholdet mellom mennesket og naturen. Det sårbare landskapet formes av menneskene som lever der, og menneskene er blitt formet av den naturen som omgir dem. Dette samspillet vil han vise.

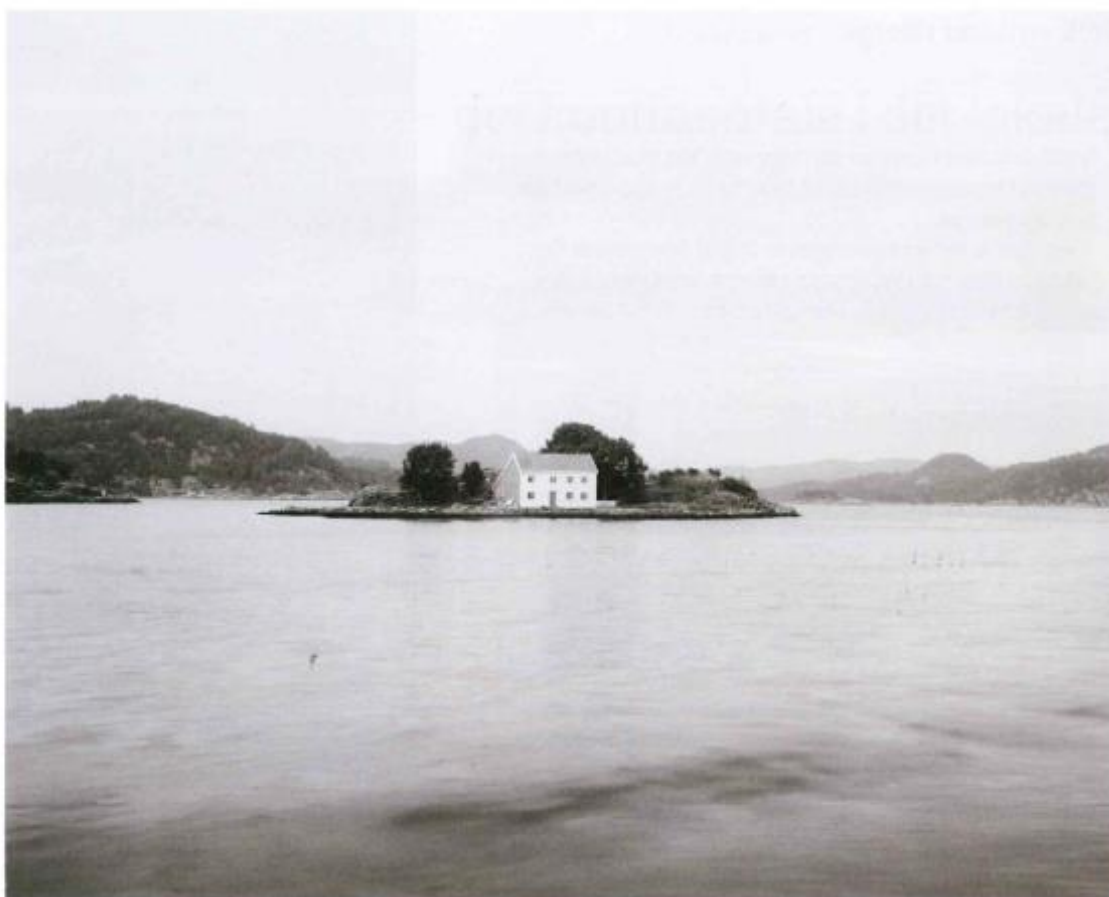
Ønsket om å bruke fotografiet som et reiskap til å ta vare på minnene om natur og kultur for fremtidige generasjoner finner vi paralleller til hos dokumentarfotografene rundt det forrige århundreskiftet. Slutten av 1800-tallet og begynnelsen på 1900-tallet var en tid da samfunnet var i rivende utvikling med store endringer. Det vokste frem en sterk interesse for å dokumentere og bevare det som var og som man fryktet var i ferd med å forsvinne. Også for disse fotografene var det viktig å spore opp og bevare minnene av gamle tradisjoner og verdier. For dette utførte de omfattende dokumentarprosjekter, ofte på lange og krevende ekspedisjoner, med tungt og upraktisk utstyr. De har etterlatt seg informasjonsrike og løyefallende vakre visuelle historiedokumenter, som vi i dag verdsetter høyt.

Det historiske bildet står sentralt i Bertis fortellinger om folk og natur, og dette får konsekvenser for hans kunstneriske innfallsvinkel. Den estetiske tilnærmingen han velger er inspirert nettopp av gamle etnografiske fotografier tatt for rundt 100 år siden. Arbeidsmetoden og utstyret er også nært beslektet med de gamle mestres. Prosjektet fotograferes på storfotokamera med filmplater og han utfører fremkallingen og mørkeromsarbeidet selv. Hvorfor ønsker han med dagens teknologi å arbeide analogt og ikke digitalt?

— Ut ifra et følelsesmessig standpunkt ønsker jeg som dokumentarist at det jeg lager kan bli et varig og historisk dokument. Det kan det ikke når det er digitalt. ➤

Fortsetter på side 38

Venstre oppe: Utsikt fra Bykle. Setesdal 2014.
 Lengst t.v. nede: Bonde i Helle. Setesdal 2014.
 Venstre nede: Ung korpsmusikant i Bykle. Setesdal 2014.
 Under: Pike i Setesdalsdrakt. Setesdal 2014.
 Over: Skipskransholmen ved Svinør. Vest-Agder 2013.
 Høyre: Unge i Svinør. Vest-Agder 2013.

Lom stavkirke. Gudbrandsdalen 2014.

Jente ved prestegårdsvei i Hundorp. Gudbrandsdalen 2014.

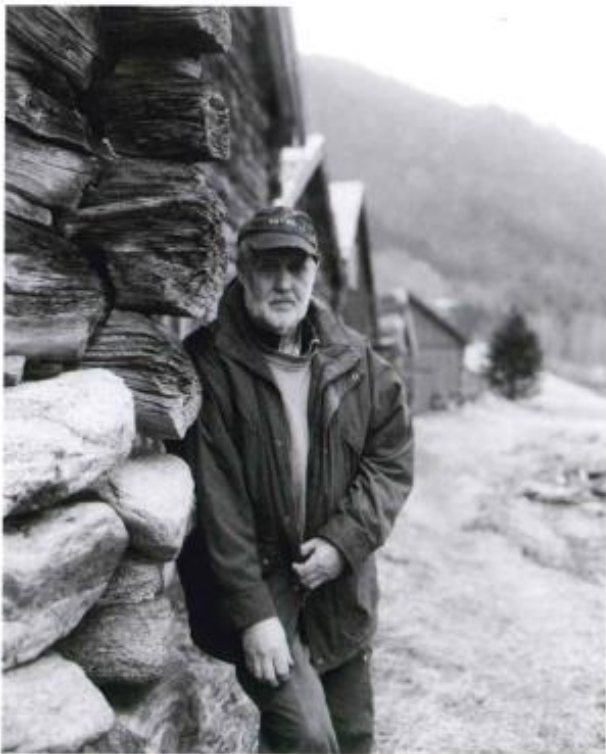

Gård i Romsdalen. 2013.

Utsikt mot Romsdalshorn fra Mjølva ved Åndalsnes i Romsdalen. 2014.

Mann ved fiskerhus ved Eidsvåg. Romsdal 2014.

Gutt ved Isfjorden. Romsdal 2014.

Med film har jeg en fysisk original som jeg kan arkivere, — et fysisk dokument som har en varig verdi. Når man jobber digitalt har man kun en fil som ikke er taktil, — som man ikke kan ta og føle på.

Jeg liker at det jeg jobber med er fysisk, ikke virtuelt. Det må ha en form som jeg kan ta og føle på, se på utenfor den virtuelle verden, og glede meg over som et fysisk dokument. Den fysiske kontakten er viktig. En maler har kontakt med maling, lerret og pensel. Fotografen har ikke bare kameraet, men også selve det som skapes gjennom kameraet. Det er kunst, og kunst krever en fysisk dimensjon.

Når man fotograferer analogt, må man vente på resultatet. Du må fremkalle før du får se resultatet, og dette har en pris. Det ligger arbeid bak. Man tenker og konsentrerer seg mer før man tar enkeltbildet. Dette påvirker både motivet og fotografen. Man tar bildet først når man har det man ønsker, — ikke bare knipser og knipser. Man er mer fokusert på hvert enkelt bilde, og jeg tar som regel bare 2-3 bilder pr. motiv.

I prosjektet tar jeg ikke bilder for å fange øyeblikket, men prøver å finne fram til "evighetsøyeblikket". Jeg søker å fotografere en person utenfor tid, i et forlenget tidløst perspektiv. Slik er jeg inspirert av maleriene.

Sett ut i fra et rent teknisk perspektiv er for meg også selve utføringen av det klassiske håndverket en viktig del av det å være fotograf, i tillegg til at det gir det estetiske resultatet jeg ønsker i et fotografi.

Berti velger å bruke storformatkamera for å oppnå en dybde og stofflighet i fotografiet som det digitale fotografiet ikke kan gi. Med klare detaljer og syiskarpt fokus har bildene samtidig en mykhet og dybde som kan gi en nesten tredimensjonal opplevelse.

— Storformatkameraet gir muligheten for en utrolig detaljrikdom med både skarphet og mykhet. Man får frem hele det rike spekteret av gråtonenyanser som ligger mellom svart og hvitt, som om du har farger i bildet.

Slik holder han det klassiske fotografiske håndverket i hevd i en generasjon der også dette står i fare for å gå tapt. I en tid der stadig færre forholder seg til analoge prosesser og de fleste aldri har holdt i en filmrull eller stått bøyd foran forstørrelsesapparatet i søken etter det fullkomne — for så å oppleve resultatet åpenbare seg gjennom kjemikaliene — er han en viktig videreformidler av et klassisk tradisjonshåndverk.

Utført med høy kompetanse og inderlig nøyaktighet er resultatet slående vakker og i stor kontrast til det meste av bilder vi omgir oss med til daglig.

Prosjektet «Folk og natur» har bare begynt, og oppdagelsesferden gjennom Norge fortsetter — til nye bygder og dalfører — i nære møter med nye mennesker.

Luca Bertis fotodokumentariske reiser gir oss med dette en unik og uvanlig vakker samling norske samtidsfotografier og portretter. De er tatt i nåtid, hensatt til fortid, med en visjon inn i fremtid. Slik er de også løftet ut av sin tid. Med sin tydelige komposisjon og oppriktige alvor, forteller hvert enkelt bilde sin egen historie. ■

